

végzett fiatal színész nő még nem tart ott, hogy meg tudja jeleníteni a nagy klaszszikus szerep minden árnyalatát - többek között a kelletténél keményebb karaktert formált. Ez a nagy életbúcsú-jelenetben bosszulta meg magát, ahol túlságosan tudatos mártírként vállalta sorsát. A „gyűlölni nem, szeretni csak születtem én” mondatot nehezen hisszük el szenvedélyes, kemény Antigonéjának. De szerepformálásának kétségtelen érdeme, hogy valóban Antigoné volt - az erkölcsi törvény mártírja, akinek vörös köntösét halála után méltán hozhatták be lobogó gyanánt az áldozatok végtisztességét megadó záróképben.

Martin Márta eleven Antigonéja lehetővé tette, hogy a többi színész is kilépjen valamennyire a szavalás egyhangú ünnepélyességéből, s némi étellel töltse meg szerepét. Kovács János így megkísérelte, hogy eljátssza az erkölcs törvényeit és a nép véleményét semmibe vevő zsarnok uralkodót, majd a fia halálát gyászoló megtört apát. (Kreón feleségének szerepét s a rá vonatkozó mondatokat a rendezés, mint nem a lényeghez tartozót, kihagyta.) Simon Éva nővérét szerető, félnék Isméné volt, Simon Péter pedig megkísérelte, hogy Haimónt apja ellen lázadó mai fiatalelként állítsa elének. Az ezeréves és a mai tragikum összekapcsolása leginkább az Ór epizód szerepét alakító Szabó Istvánnak sikerült. Egyszerre csak egy eleven ember jelent meg a színpadon, egy életét féltő fiatal katona, aki tudja, hogy a hatalmasok nem szereznek híreket hozóját, rendszerint rajta töltik ki mérgeiket, bosszújukat. A kulturált előadásból egyedül Máriáss József rítt ki, aki eltévesztve szerepét, a jövőbe látó, vak Teiresias főpap helyett, akinek átkaitól még egy hatalmaskodó uralkodónak is félnie kell - a francia királyt játszotta el a *János vitéz* dalműváltozatából.

A méltósággal mozgó és szépen szavaló férfikar a dráma szövege szerint Thébai város öregjeinek, vagyis legrangosabb polgárainak társasága. Ezért is tanácskozik velük Kreón, kéri ki véleményüket, s végül az ő javaslatukra kegyelmez meg (igaz, már későn) Antigonénak. Ehhez képest meglepő, hogy a jelmeztervező zsákrúhába öltöztette őket - mintha szegény, aggkoldusok lennének. Ettől az értelmezési mozzanattól eltekintve Gyarmathy Ágnes jelmezei is szemet gyönyörködtetőek (még a zsákrúhák is!), s tökéletes harmóniában vannak a sárga fényben úszó díszlettel.

NÁNAY ISTVÁN

Évadkezdés vidéken

A színházszerező látogató egy-egy ország, város színházi életéről elsőnek a mű-sorok átböngészésekor (a választék bősége vagy szűkössége, sokszínűsége vagy egyhangúsága, a klasszikus és modern, a külföldi és hazai drámák aránya alapján) alkot - sokszor csak megközelítő képet.

Külföldi ismerősöm Budapestre látogatván, elámult a fővárosi színházak gazdag repertoárján, s még jobban csodálkozott, amikor megtudta, milyen változatos bemutatókkal kezdik vidéki színházaink az évadot.

Valóban, a bemutatók sora sokatmondó: Illyés Gyula: *Testvérek* és Sarkadi Imre: *Elveszett paradicsom*, Bornemisza-Móricz Magyar *Elektra* és Gárdonyi Géza: *A lámpás*, Euripidész: *Médeia* és Szophoklész: *Antigoné*, Shaw: *Szent Johanna* és Gorkij: *Éjjeli menedékhely*, Calderón: *Az élet álom* és de Filippo: *Vannak még kísértek*.

A budapesti színházak lassú ébredésével, felújításokkal előrukkoló, szolid évadkezdésével szemben a vidékiek a sokszínűség mellett szellemi izgalmakban is bővelkedőbb évadot ígérnek. A színházak vállalkozókedve, változatos mű-sorterve egyértelműen örömdetes. Nem ilyen egyértelműen sikeres azonban a színpadi megvalósítás.

Az évad eleji bemutatók közül hat darab tapasztalataiból kiindulva lényegében kétféle drámamegközelítéssel találkozhattunk. A gyakoribb eset: az eredeti darab műfajától függetlenül a színpadon látott mű - melodráma. Ilyenkor az alkotók a konfliktusokat lekerekítik, erejét tompítják, pszichologizálnak, vagy csak egyszerűen olcsó romantikus-szентimentális mázzal vonják be a történetet, a figurákat egyaránt. A másik megközelítésmód: a rendező és a színészek megtalálják a darabban azt a mának szóló tartalmi magot, amely a művet időszzerűvé teszi, ezzel értelmet adva a darabválasztásnak, és éppen a maiságból adódóan - korszerű színpadi produkciót alkotnak. Ezek az előadások egyben azt is bizonyítják, hogy nincs értelme színész- vagy rendezőcentrikus színházról beszélni. Ugyanis, ha a rendező képes a mai embernek az ember-

ről ma érvényes mondandót megérezni a darabban, ha ehhez képes a színészeket mozgósítani, akkor az előadást a színészek remek teljesítménnyel sikerre viszik. Nem külön-külön, hanem együtt. De ha a darab időszzerűségében a színészek sem bíznak, vagy a rendezőnek nincs közölnivalója a darabban - elmaradnak a jó alakítások is.

Melodramák

A szegedi Nemzeti Színház megújítási folyamatának részeként két görög klasszikust - Euripidész: *Médeia* és Szophoklész: *Antigoné* - mutatott be egy előadásban.

Egy estén két mű nem kerülhet véletlenül egymás mellé. A2 egyik erősíti a másik gondolatait, vagy ellenpontoszák egymást, vagy műfaji eltérésülből adódik a kívánt hatás.

A szegedi előadásban a rendező - Giricz Máttyás - a két darab közös vonásait kereste, így párosította a műveket, alakította, módosította a szöveget, a tragédiák szerkezetét. Mi lehet közös Médeia és Antigoné lényében, sorsában? Látszólag semmi. Médeia a legkegyetlenebb módon - gyerekei életét sem kímélve - bosszút áll hűtlen szerelmesén, Antigoné igazságot szolgáltat halott, temetetlen bátyjának. Médeia tette egyéni bosszú, Antigonéé lázadás a zsarnoki rend ellen.

De mindkét darabban két társadalmi forma küzdelme jelenik meg: a *Médeia*-ban az anyajogú és az apajogú, az *Antigoné*-ban a családjogú és a vagyoni (városi) renden alapuló formáké. Mindkettőben nő küzd igazáért, a társadalmi fejlődés szempontjából előremutató tendencia ellenében, s mindketten elbuknak.

A darabok ábrázolta szituáció - nagyon távoli analógiákkal - hasonló, ha más-más konkrét megnyilvánulási formában jelenik is meg. De vajon mit mond számunkra ez az egymással felelősített két mű ?

A klasszikus művekről illik azt tartani, hogy minden korban érvényesek, mindig aktuális, örök emberi mondanivalójuk van. Némi igazság van is ebben a vélekedésben, különösen, ha a mű egésze által sugallt gondolatrendszerre, s csak ezen belül az egyik-másik, időnként jobban „áthalló” motívumára értjük. De ha egy klasszikust azért mutat be a színház, mert egy-egy mondata, monológja érvényes „egy az egyben” ma, akkor ez nem az örökérvényűség erősítése, hanem az azt gyengítő aktualizálás. Ez mutatkozott meg a Médeianál, ahol is a kórus által a gyermeknevelés szépségéről és árnyol-

dalairól hangsúlyozottan elmondott szöveggel aktualizáltak.

Az *Antigoné* esetében az ilyen nyilvánvaló aktualizálást nem lehet kimutatni, ezt a művet viszont olyan erősen megkurtították, hogy jóformán csak a vázlat maradt belőle.

Hiába van önmagában érdekes elméleti konstrukció, ha a színpadi megvalósítás nem szolgálja azt. Márpedig a szegedi előadásnál ez történt. Az értelmezési és a megvalósítási zavarokat legjobban a zárókép igazolja. Az *Antigoné* végén, Kreón zárószavai után bevonul a két darab kórusa, behozzák Médeia és Antigoné holttestét. Dekoratív kép, majd felhangzik - kiszakítva eredeti helyéről - a híres kóruszöveg: „Sok van mi csodálatos . . .”, kiemelve ezeket a sorokat: „Ha tud valamit valaki, / Mesteri bölcslet, újszerűt, / Van, ki a jóra, van, ki gonoszra tör vele.” S ezzel leegyszerűsödik a képlet: Médeia gonosz, Antigoné jó. Ez tulajdonképpen ellentmond az eredeti, kiinduló elméletnek.

*

A debreceni Csokonai Színház együttese - Lendvai Ferenc rendezésében - Sarkadi Imre tizenegy éve írt drámáját, *Az elveszett paradicsomot* mutatta be.

Sarkadi ebben a drámájában - a korszak egyik legértékesebb művében - megsejtett egy olyan jelenséget, életérzést, amely igazában csak évek múlva, tulajdonképpen mostanában érlelődött valósággyá. Egy életforma csődjét mutatta meg, a viszonylagos jólét megteremtéséért, továbbépítéséért folyó hajszá önzővé s egyben magányossá tevő életmódjának csődjét. Az elromlott emberi kapcsolatok az összekötő kapocs teljes hiánya, a napról napra való élet, a megvásárolhatóság, a tartalmas távlatok hiánya, a percsikerek kergetése s a mindebből fakadó keserűség - ez az, amit Sarkadi előre megérezett. S miközben félelmetesen rajzolta meg Zoltán figuráját, a kiegészítő értelmiségit, ennek az életformának tipikus képviselőjét, és a Sebők család tagjaiban ugyanennek a magatartásnak kisfűlébb változatait, a családi kapcsolatok vérszívó szét-hullását, megadja az ellenpontot is: az öreg Sebők és Mira alakjában. Sebők Imre az örök újrakezdő, a legyűrhetetlen, a teremtő ember, míg Mira a tartalmas emberi kapcsolatok lehetőségét kínálja.

Az *elveszett paradicsom* soha nem volt időszerűbb, mint éppen most. Annál sajnálatosabb, hogy Debrecenben ezekből a

gondolatokból az előadás középpontjába csupán Zoltán és Mira meghatározó szerelmi története került. Ezáltal a társadalmi töltésű dráma kissé a hétköznapi színtérre süllyedt.

A máskor oly kitűnő Fonyó István nem tudott mit kezdeni Zoltán szerepével. Külsődleges eszközökkel él, kezdettől fogva „intrikus” figurát játszik. Nem képes elhíttetni sem az orvosi műhiba miatti kétségbeesést, sem a fellobbanó érzelmet s legkevésbé a végső megrendülést. Farkas Zsuzsa Mirája lebegő, csapongó, bűbájos fruska. De nem az a tizenkilenc éves nő, aki a maga tisztaságával, erejével tartalmat, új értelmet adhat a csödbe jutott életnek. Leginkább Gerbár Tibor érezte és érezte meg Imre bácsi erejét, az öreg Sebők munka adta fenségét.

*

A miskolci Nemzeti Színház Gárdonyi Géza halálának 50. évfordulójára emlékezett az író egyik kisregényéből készült darabbal, *A lámpással*.

Epikus művek színpadi átdolgozásánál mindig jogosak a fenntartások, ez esetben különösen nem alaptalanok. Szegő Zsuzsa és Baksa Sós László ugyanis meglehetősen szabadon bánt a regényvel. Gárdonyi szaggatott, helyenként túlbonyolított, de kemény szavú bírálókat mondott a korabeli iskolaviszonyokról, a vidéki szellemi életről, a katolicizmus gondolkodást gúzsba kötő világáról, s egyben ez a mű az író tanítói hitvallása is. A színpadon azonban egy romantikus történetet láthatunk a hányatott sorsú néptanítóról, aki megjárja a szabadságharcot, miközben felesége a falu papjától gyereket szül. A vitézt halottnak hiszik, de visszatér, s látva a helyrehozhatatlan helyzetet, odébbáll, új életet kezd volt iskolamesterének árván maradt lányával. Válni nem lehet, hiába vár gyereket az új, de nem törvényes asszony. A falu szájára veszi őket, a várandós asszonyka víz-be öli magát. A lámpás azonban nem aludhat ki, tanítani kell tovább. Megható, pityeregő darab született tehát Gárdonyi Géza kisregényéből, nyilván elsősorban oktató-nevelő céllal az ifjúságnak.

Ifjúsági előadáson láttam a produkciót. De csak a felnőttek pityeregtek. A diákok nagyokat nevettek. Nem rosszkodtak, csak pontosan érezték, hol hazug, kimódolt a szituáció, hol válik az érzelme szentimentalizmussá, hol viszik túlzásba a gesztusokat, a kitérőket, és vélemény-

nyüknek a maguk módján adtak hangot. De síri csend fogadta azokat a jeleneteket, melyekben - sajnos ritkán - igazi dráma, összecsapás volt.

A rendező - Jurka László - igyekezett a szöveg ellenében is visszafogott, őszinte előadást produkálni, a romantikus túlzásokat lenyesegetni, de nem elég következetesen. A zárókép például - Ida holttestének becipelése, a tanító fájdalomkitörése és a gyászán való felülemelkedése - túlságosan is könnyzacskókra hatóra sikerült. Fekete Alajos (Tanítómester), Dariday Róbert (Pap) és Nagy Mari (Ida) megérezték, hogyan lehet sallangtalanul, maníroktól mentesen ma a romantikus témát megszólaltatni. Somló Ferenc Zöld Mártonja kiemelkedő színészi alakítás, jól esett szép magyar beszédét hallani, tiszta, igaz embert megmutató játékát látni.

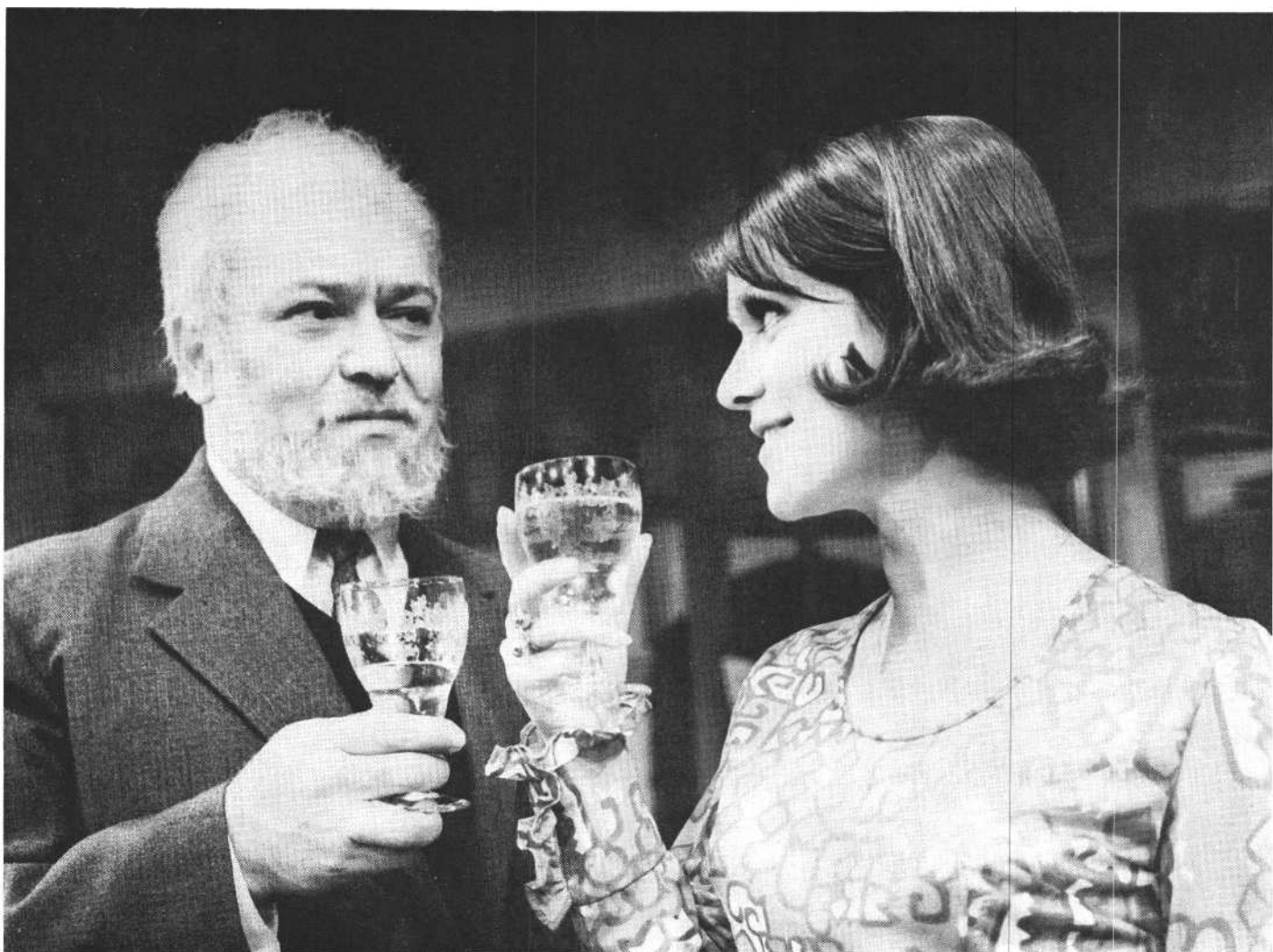
Korszerűség

Karinthy Márton főiskolai hallgató jól mutatkozott be vizsgarendezésével, a szolnoki Szigligeti Színházban Shaw *Szent Johannájával*. Egyéni látásmódja van, és remekül összehangolta az együttest.

Karinthy nem rukkolt elő különleges rendezői „látomással”, hű maradt Shawhoz betű szerint, de főleg szellemében. Csak néhány hangsúlyt helyezt át, erősít fel a megszokottól eltérően, s ettől az előadás egyszerre volt gunyorosan shaw-i és félelmetesen mai. A rendező a Dauphintól megtagadott minden rejtett belső értéket, ügyefogyott, csaknem komikus figurává tette. Johannát semmi misztikum nem lengi körül, magától értetődő dolgokat cselekszik ez a Johanna, s szinte jelentéktelen a dráma többi hőiséhez képest.

Nem véletlen, hogy a mű két kulcsfigurája jelentéktelenebb lett, s a többiek, elsősorban Warwick, Cauchon, a főinkvizítor szerepe megnőtt. Az előadás csúcspontja az inkvizíciós tárgyalás. Nem kétséges, ez a per közeli rokonságban áll minden konstrukciós perrel. Éppen ezért különösen hangsúlyos az ezt előkészítő negyedik kép, a világi és az egyházi hatalom megelőző tárgyalása. Karinthy rendezésében Johanna az a típus, aki akaratalanul is a társadalmi progresszivitás úttörője, de akit a konzervatív társadalom, mindegy milyen áron, megsemmisít. Mindez természetesen benne van Shaw művében, Karinthy csak kiemelte a mű ezen rétegét.

Az előadás kitűnő. Kiváló színészi alakítások egész sora ellenére sem válik egyéni teljesítmények tűzijátékává.

Sarkadi Imre: Az elveszett paradicsom (debreceni Csokonai Színház). Gerbár Tibor (Sebők Imre) és Farkas Zsuzsa (Mira)

A színpadot ácsolt fakeret fogja körbe, néhány mozgatható elem - hatalmas gótikus faajtó-ablak, paravánok - könnyen variálható, jól bejátszható és egyszerűségében is dekoratív játékeret alkot (Székely László tervezte a díszletet).

Ebben a puritán környezetben sallangoktól, felesleges gesztusoktól mentes játéktípust alakított ki a rendező. Bár az első jelenet túl harsányra sikerült, a későbbiekben egységessé vált a stílus. Az előkészítő tárgyalás után a koronázás kezdetben visszafogott, majd vibráló, gyorsuló jelenete jól készítette elő az inkvizíciós pert, s az utójáték könnyed, ironikus hangvétele sem ütött el az egész egységes hangulatától.

A címszerepet kettős szereposztásban Csomós Mari és Andai Györgyi játszotta. Én Andai Györgyit láttam. Andai nem a „parádés” szerepet játszotta el. Beilleszkedett az együttesbe, a rendezői elképzelés szerint az egyszerű, hétköznapi embert formálta meg, akinek azonban erőt ad, kiemeli a többiek közül szilárd hite. Nem vallásos hit ez, hanem az a hit, amely egy eszme, egy igaz ügy harcosát fűti. Az egészében szépen felépített, egységes alakítás két pontján maradt alul a szerep kínálta lehetőségekhez képest: val

lomásának visszavonásakor és a darab zárópillanataiban.

Dauphin Szombathy Gyula. Koszos, elhanyagolt ember, fején egy kötött sapka. Hajlott hátát mindig az emberek felé tolja, védekező állásban van. Meg-meg-rebben az erősebb hangoktól, akarata nincs, csak feleselget. Nálánál mulatságosabb - és finomabb eszközökkel mulatságossá tett - Győzelmes Károlyt alig-ha lehet elképzelni.

Az angol világi hatalom képviselőjét, Warwick gróftól Huszár László játszotta. Kemény, darabos, erőszakos katona, de sima modorú, ravasz diplomata is. Éles ellentéte Cauchon püspök szerepében Iványi József. Szinte suttyogásig halkán, szaggatottan beszél (de érthetően), pontosan fogalmaz, méltóságteljes, de nem papos tartása van. Félelmetes, ugyanakkor a hivatásos ítélező sok mindent meg-értő és előre megérző rezignáltsága teszi különös figurává. Ha a hangja felcsattan, mozdulatai akkor is a magára erőszakolt fegyelemről tanúskodnak.

Az eddig látott előadásoktól eltérően itt a főinkvizítor főszereplővé vált, részben a rendező elképzeléseinek megfelelően, részben Papp Zoltán szuggesztív alakítása következtében. Stogumber káp

lánt, a véresszájú, de a máglyahalál élményétől meghibbanó angol papot Polgár Géza játszotta, kiválóan. A szangvinikus, állandóan fortissimóban megszólaló figurát sikerült a túlzások elkerülésével az egységes stílus keretein belül tartania.

Újraértelmezésével, új és új gondolatok, összefüggések megcsillantásával tűnik ki a bemutatók sorából a kaposvári Csiky Gergely Színház előadása, az *Éjjeli menedékbély is*, melyet Komor István rendezett.

A darabot általában vagy Luka vagy Szatyin figurájának középpontba állításával játsszák. Ennek megfelelően Luka vagy próféta vagy mindenkit becsapó szélhámos, és Szatyin így is, úgy is - az emberről szóló híres monológjával - utólag válik szellemi ellenfelévé. Mellettük néhányan - a Színész, a Bátor, Násztya, Aljoska - általában egy-egy parádés magánszámmal, a többiek csupán jelenlétükkel részesei az előadásnak.

Komor István megváltoztatta az erőviszonyokat. Mindenki főszereplőjévé válik az előadásnak. Szinte minden szerepben megtalálta azokat a momentumo-

Gorkij: Éjjeli menedékhely (kaposvári Csiky Gergely Színház)
Dánffy Sándor, Radics Gyula, Tóth Béla, Szabó Kálmán és Vajda László (Vértés Elemér felv.)

kat, amelyekkel ténylegesen és aktívan részt vesznek a menedékhely életében. Ebben a felfogásban például Bubnov vagy Klescs, Medvegyev, a rendőr vagy a Tatár jelentős alakokká váltak.

Luka - Mentés József alakításában - „csak” öregapó, aki másoknál többet hajlandó társainak segíteni, aki érzékenyebben megérzi a mások bajját, aki meghallgat mindenkit, akinek mindig van egy-két jó szava, anekdotája. Persze hogy jólesik a figyelmesség, persze hogy hatása alá kerülnek, de Bubnov, Szatyin, Pepel kezdettől fogva tudják, mondják: kegyes hazugságokkal operál az öreg.

Ebben az előadásban főszereplő lett Bubnov is. Tulajdonképpen ő az, aki Luka ellenpontja, aki állandóan kételkedik, aki nem fogadja el még a kegyes hazugságokat sem, s aki nem kétségbeesett azért, mert a „mélybe” került. Kátay Endre játssza Bubnovot - kitűnően.

Szatyin ebben a koncepcióban a menedékhely kimondatlan vezéregyénisége. Iszákos, nagyhangú, látszólag semmiben nem különbözik a többiektől. Meg sem szólal, de társai fél szemmel mégis őt figyelik. S ha megszólal, igazat mond. A realitásokat kedveli, s bár tudja, hogy Luka a részletekben kicsinosítja az igazságot, a lényegben egyet gondolnak, ha más megközelítésben is: minden érték hordozója az ember. Luka és Bubnov között ő az, aki az igazságot képviseli. Szatyint Vajda László játssza. Kimagaslóan kitűnő alakítás. Robusztus, fiatalabb a megszokottánál. Csöppnyi rezignáció, beletörődés sincs Szatyinjában, sőt, bizonyos hetykeséggel vállalja sorsát. Életerős, kacagó, ivás közben bölcselkedő - nagy monológját sem „beállva”, hanem hallatlan közvetlenséggel mondja el.

E három alak előtérbe állítása, valamint a három színész remek alakítása következtében az ember tiszteletének köz-ismert gondolata mellett ugyanolyan súlyos lett a mindenféle hazugság elleni tiltakozás, és az, amit Szatyin így fogalmaz meg: „Az ember - több annál -, több annál, hogy csak jóllakjék.”

A menedékhely lakói közül Molnár Piroska eszköztelen megrendítő Natásája, Dánffy Sándor lassan öntudatát elvesztő lakatos, Hógye Zsuzsa önmarcangolóan álmodozó, de nem habókos, indulatos Násztója, Szabó Kálmán már minden előkelőségét elvesztett Bátorja és Koltai Róbert féktelenül szemtelen, örök-mozgó Aljoskája a főszereplőkkel egyen-értékű, fontos alakítás.

Fiatal emberek gyülekezete ez a menedékhely. Éppen ebből adódik, hogy nem a reménytelenül felemelkedni akaró páriákról szól az előadás, hanem az ebben az állapotban is erőt sejtető emberekről, akik nem rendhagyó sorsuk, csak egyszerűen - a nézőkkel is rokon - ember mivoltuk miatt érdemlik meg a Szatyin követelte tiszteletet.

*

A vidéki városokban ünnepi nagy esemény, ha egy-egy fővárosi színház vendégszerepel, s nem kevesen vannak, akik városuk színházának előadásait nem nézik meg, de „felutaznak” Pestre egy-egy bemutatóra.

Pedig a vidéki színházak jó néhány elő-adása megérdemelné, hogy a fővárosból zarándokoljanak a színházszeretők egy-egy izgalmas produkcióra, s jó lenne, ha rendszeressé válna a jó vidéki bemutatók budapesti

SZILÁDI JÁNOS

A mesék igazsága

Calderón-bemutató Kecskeméten

A dátumok majdnem kerek: a mostani premiért kis híján ötven évvel előzte meg Horváth Jenő rendezése a Nemzeti Színházban - 1924-ben volt a bemutató -, s ezelőtt is ötven évvel, a múlt század hetvenes éveiben állították nálunk színpadra Calderón talán legkülönlegesebb, *Az élet álom* című drámáját.

Ritkán játszották tehát hazánkban ezt a művet. Nem a szerzőt, csupán e darab-ját. A rendkívül termékeny XVII. századi drámaíró - teljes nevén Pedro Calderón de la Barca -, akinek életművét négyszáz darabra becsli a drámatörténet, mindig is népszerű volt nálunk. Csak nem ezzel a drámájával. *A zalameai bíró*, *a Huncut kísértet*, *a Két szék közt a pad alatt* állandó műsordarabja az európai színházaknak.

Az élet álom most egyre gyakrabban kerül a világ színpadaira. S ez nem véletlen. Az elmúlt korok többnyire tanácstalanul, értetlenül álltak a különös mű előtt. Ma érteni vélik. Nem egyformán, de mégis valami hozzánk és rólunk szólót olvasnak ki a rendezők a drámából: fontosát, megmutatást érdemlőt.

A történet Lengyelországban játszódik. Basilio király toronyba záratja fiát, mert egy jóslat szerint kegyetlen zsarnok válna belőle. Hosszú évek telnek el, s a származását nem is sejtő rabot idegenből jött vándorok fedezik fel. A véletlen találkozás a jövevények életébe kerülne, ha a király nem épp akkor határozná el, hogy próbát tesz fiával. Almában a palotába viteti a fiút, s amikor felébred, tudatják vele, hogy ő a király. A rab hatalmat kap, lehetőséget, hogy bosszút állhasson rabtartóin. Segismundo nem tud és nem is akar ellenállni a felcsapó dühnek; ől és öléssel fenyeget. A felháborodott apa újra toronyba záratja, s a végletek érthetetlen, oktalan csapódása azt sugallja Segismundónak, hogy mindez álom csupán, a rabság éppúgy, mint a királyi pompa - az egész élet.

A rabság magánya lehetőséget ad arra, hogy újra és újra át gondolja tetteit, amikor egy váratlan felkelés vezéréként szabadítja ki börtönéből, már nem a bosszúálló Segismundo száll csatába, hanem a hiteles, szép emberi tette kész Segis-